

Teoretický test – úvodní výklady k syntaxi (Čeština pro učitele):

Pokuste se na základě důkladně prostudované teorie dosadit do textu scházející výrazy; řešení si můžete zkontrolovat podle čísel (pod testem):

Skladba neboli (1) _____ (gen. sg. (2) _____, femininum; termín se skloňuje podle vz. (3) _____) se jako součást (4) _____ (gramatiky) zabývá vyššími mluvnickými celky, které vznikají spojováním a usouvztažňováním slov i (5) _____ pojmenování (frázi) do různě složitých větných a (6) _____ struktur.

Současná (7) _____ se neomezuje pouze na (8) _____ popis výrazové (9) _____) stránky dílčích, izolovaných větných celků, ale nadto studuje jejich vznik během (10) _____ aktů, kdy na ně působí kontext i celá vnější situace, a odhaluje jejich rozdíly a odstíny (11) _____.

Toto zaměření na (12) _____ je pro novější syntax příznačné; proto ji označujeme za (13) _____ orientovanou. Kromě toho je třeba připomenou také (14) _____ orientaci dnešních širších syntaktických výzkumů; (15) _____ se zaměřuje na vnější mimojazykové souvislosti a vztahy, které ovlivňují jazykové chování mluvčích a adresátů v procesu (16) _____ (např. princip zdvořilosti, vztahy podřízenosti a nadřízenosti apod.).

Úkolem syntaxe je nejen podat celistvý (17) _____, ale rovněž (18) _____ výrazové, významové a (19) _____ struktury jazykových jednotek, které fungují při komunikaci a které mohou mít kromě základní (obecné) (20) _____ funkce také další (21) _____ specifické (speciální).

Školská (22) _____ tradičně pokládá za základní jednotku syntaktické roviny jazyka (23) _____, avšak současná teoretická (24) _____ už velmi dlouho pojímá (25) _____ pouze jako typickou a ustálenou (26) _____ určitých komunikačních struktur, jimiž se dorozumívají během komunikace mluvčí s (27) _____.

Tyto základní komunikační struktury čili elementární (28) _____, které fungují při dorozumívání mluveném nebo psaném jako základní složky souvislých textů, pak současná syntax pojmenovává jako (29) _____ neboli základní (30) _____ jednotky (ZTJ), také (31) _____ (MS).

Řešení pro kontrolu:

(1) syntax; (2) syntaxe; (3) píseň; (4) mluvnice; (5) víceslovných; (6) souvětných; (7) syntax; (8) formální; (9) formální; (10) komunikačních; (11) významové; (12) význam; (13) sémanticky; (14) pragmatickou; (15) pragmatika; (16) komunikace; (17) popis; (18) výklad; (19) komunikační; (20) komunikační; (21) funkce; (22) syntax (skladba); (23) větu; (24) syntax; (25) větu; (26) formu; (27) adresátem; (28) komunikáty; (29) výpovědi; (30) textové; (31) mikrosituace.

Upozornění: podobné doplňování neúplných pasáží z teoretického výkladu z učebnice je součástí testu u zkoušky. Pozornost se soustřeďuje na stěžejní výklad, nikoli podružné detaily.